

Zintegrowane planowanie w polsko-niemieckim obszarze powiązań

Dokumentacja konferencji podsumowującej, 28 września 2023 r.

Po ponad dwóch latach intensywnej współpracy w ramach **modelowego przedsięwzięcia ładu przestrzennego (MORO) „Zintegrowane planowanie w polsko-niemieckim obszarze powiązań”** Federalne Ministerstwo Mieszkalnictwa, Rozwoju Miast i Budownictwa (BMWSB) oraz Federalny Instytut Badań nad Budownictwem, Miastami i Przestrzenią (BBSR) we współpracy z **Komitetem ds. Gospodarki Przestrzennej Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej do spraw Współpracy Regionalnej i Przygranicznej** w dniu 28 września 2023 r. w godzinach od 10 do 16 zapraszały na konferencję podsumowującą MORO „Zintegrowane planowanie w polsko-niemieckim obszarze powiązań” w Domu im. Ernsta Reutera w Berlinie, w obecności Pani Klary Geywitz, Federalnej Minister Mieszkalnictwa, Rozwoju Miast i Budownictwa.

„Zdjęcie rodzinne” z Federalną Minister przed Domem im. Ernsta Reutera. (© Henning Schacht)

Konferencja podsumowująca modelowe przedsięwzięcie w dn. 28 września 2023 r. miała na celu nie tylko podsumowanie dotychczasowych osiągnięć, ale także sformułowanie zadań na

przyszłość. W tym kontekście uczestnicy wykorzystali swoje projekty do omówienia impulsu dostarczonego przez dwumiasta i inne ściśle powiązane regiony jako laboratoria współpracy.

Ponadto w centrum uwagi znalazły się wyzwania związane z zarządzaniem regionalnym w czasach kryzysu, a także omówiono nowe pomysły i impulsy do współpracy. Ponadto minister federalna Klara Geywitz przedstawiła perspektywę kolejnego polsko-niemieckiego modelowego przedsięwzięcia ładu przestrzennego.

*Federalna minister Klara Geywitz podczas swojego przemówienia w sali im. Ernsta Reutera.
(© Henning Schacht)*

W związku z tym program wydarzenia składał się z porannej części podsumowującej i dwóch paneli tematycznych dotyczących tematyki dwumiast i zarządzania regionalnego – które dotyczyły nie tylko dotychczasowych osiągnięć, ale także przyszłości wspólnych działań – oraz rundę dyskusyjną na temat perspektyw na zakończenie konferencji. Łącznikiem między dwiema częściami konferencji było przemówienie minister federalnej Klary Geywitz i odpowiedź **Agnieszki Gintowt-Dziewałtowskiej**, przedstawicielki polskiego **Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (MFIPR)**.

Program konferencji w szczegółach:

10:30	Otwarcie dr Markus Eltges, Federalny Instytut ds. Badań Budownictwa, Miast i Przestrzeni
10:35	Modelowe przedsięwzięcie „Zintegrowane planowanie w polsko-niemieckim obszarze powiązań” – historia, wyniki i dalsze działania w regionach w kontekście wdrażania WKP 2030 <i>Impuls:</i> dr Daniel Meltzian, Federalne Ministerstwo Mieszkalnictwa, Rozwoju Miast i Budownictwa (BMWSB) Jens Kurnol, Federalny Instytut ds. Badań Budownictwa, Miast i Przestrzeni <i>Sprawozdania z regionów:</i> Nicole Zimmer, Saksońskie Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (SMR) Detlef Herz, Wspólny Departament Planowania Krajowego Berlin-Brandenburgia (GLBB) Dr. Maciej Zathey, Instytut Rozwoju Terytorialnego we Wrocławiu (IRT) Leszek Jastrzębski, Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie (RBGPWZ)
11:00	<i>Obiad</i>
11:30	Wspólna Koncepcja Przyszłości dla polsko-niemieckiego obszaru powiązań – bilans przejściowy i zadania na przyszłość Klara Geywitz, Klara Geywitz, Federalna Minister Mieszkalnictwa, Rozwoju Miast i Budownictwa (BMWSB) Agnieszka Gintowt-Dziewałtowska, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (MFIPR)
11:45	Panel tematyczny: Dwumiasta jako laboratoria współpracy Agnieszka Żurawska-Tatała, Miasto Kostrzyn nad Odrą Robert Nitz, Burmistrz Miasta Seelow Sören Bollmann, Słubicko-Frankfurckie Centrum Kooperacji, Miasto Frankfurt nad Odrą Bartłomiej Bartczak, Burmistrz Miasta Gubin
12:00	<i>Obiad</i>
12:20	<i>„Zdjęcie rodzinne” z uczestnikami projektów MORO</i>
12:30	Panel tematyczny: Dwumiasta jako laboratoria współpracy (dyskusja) Agnieszka Żurawska-Tatała, Miasto Kostrzyn nad Odrą Robert Nitz, Burmistrz Miasta Seelow Sören Bollmann, Słubicko-Frankfurckie Centrum Kooperacji, Miasto Frankfurt nad Odrą Bartłomiej Bartczak, Burmistrz Miasta Gubin
13:30	Panel tematyczny: Wyzwania w zakresie zarządzania regionalnego Julita Miłosz-Augustowska, Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie Nancy Sauer, EUWT Geopark Łuk Mużakowa z o.o. dr Lukas Iffländer, Organizacja pasażerów PRO BAHN e. V. Jan Schönfelder, Wydział Rozwoju Strukturalnego, Promocji Gospodarczej i Stosunków Międzynarodowych, Starostwo Powiatowe w Görlitz
15:00	<i>Przerwa kawowa</i>
15:15	Polsko-niemiecki obszar powiązań 2030 - nowe pomysły i impulsy dla współpracy Dyskusja metodą Fishbowl z członkami Polsko - Niemieckiego Komitetu ds. Gospodarki Przestrzennej
16:00	<i>Podsumowanie wydarzenia i perspektywy, a następnie kontynuowanie nieformalnych rozmów</i>

Dr Markus Eltges, dyrektor Federalnego Instytutu ds. Badań Budownictwa, Miast i Przestrzeni (BBSR) w Federalnym Urzędzie ds. Budownictwa i Ładu Przestrzennego, otworzył konferencję w roli gospodarza. W swoim przemówieniu przypomniał europejskie korzenie „Modelowych przedsięwzięć Ładu przestrzennego” (MORO), które zostały zainicjowane w 1996 r. w wyniku intensyfikacji współpracy europejskiej w dziedzinie gospodarki przestrzennej.

Dr Markus Eltges, dyrektor Federalnego Instytutu ds. Badań Budownictwa, Miast i Przestrzeni (BBSR) w Federalnym Urzędzie ds. Budownictwa i Ładu Przestrzennego. (© Henning Schacht)

Formaty eksperymentalne, takie jak gry symulacyjne, okazały się bardzo przydatne w zakotwiczeniu perspektywy europejskiej i transgranicznej w ramach przygotowania wspólnych projektów, według dr Eltgesa, takich jak niedawno francusko-niemieckie MORO. Podsumowując, szef BBSR dokonał krótkiego przeglądu historii MORO w polsko-niemieckim obszarze powiązań, która sięga ponad dekady wstecz, i zachęcił „aktywną społeczność” wykonawców w polsko-niemieckiej współpracy w terenie do kontynuowania ich działalności.

Następnie odbył się **blok podsumowujący** z udziałem przedstawicieli rządu federalnego (BMWSB, BBSR) i regionów (Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie (RBGPWZ), Instytut Rozwoju Terytorialnego we Wrocławiu (IRT), Wspólny Departament Planowania Krajowego Berlin-Brandenburgia (GLBB), Saksońskie Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (SMR)). Przedstawiciele regionów

opowiedzieli o swoich doświadczeniach we wdrażaniu Wspólnej Koncepcji Przyszłości dla Polsko-Niemieckiego Obszaru Powiazań - Wizji 2030 (GZK 2030), o udanych podejściach, a także o wyzwaniach na wspólnej drodze do realizacji transgranicznej wizji.

Polsko-Niemiecki Komitet ds. Gospodarki Przestrzennej (PNKGP) i jego **Grupa Robocza ds. Wdrażania Wspólnej Koncepcji Przyszłości (GR ds. Wdrażania)** odgrywają kluczową rolę w koordynowaniu wysiłków na poziomie regionalnym.

Grupa Robocza ds. Wdrażania

Spotkanie GR ds. Wdrażania w kwietniu 2022 r. we Frankfurcie nad Odrą /
Treffen der AG Umsetzung im April 2022 in Frankfurt (Oder)

© GL Berlin-Brandenburg

Arbeitsgruppe (AG) Umsetzung

Posiedzenie Komitetu ds.
Gospodarki Przestrzennej w dniach
19-20 września 2022 r.
w Poczdamie / Sitzung des
Raumordnungsausschusses am
19./20. September in Potsdam

© MIL Brandenburg

MORO „Zintegrowane planowanie” – Konferencja podsumowująca – Berlin, 28 września 2023 r.

MORO „Integrierte Planung” – Abschlusskonferenz – Berlin, 28. September 2023

13

Slajd podstawowej prezentacji konferencji podsumowującej na temat działań Grupy Roboczej ds. Wdrażania. (© INFRASTRUKTUR & UMWELT)

Tematy poruszone podczas tej części wydarzenia zostały szczegółowo udokumentowane w polsko-niemieckiej **broszurze „Wspólna Koncepcja Przyszłości dla polsko-niemieckiego obszaru powiazań – Wizja 2030: Proces wdrażania w okresie 2016-2023”** opublikowanej przez BMWSB z okazji konferencji podsumowującej (dostępnej online jako [plik PDF](#) Polsko-Niemieckim Portalu Gospodarki Przestrzennej). Stanowi ona śródk okresowy bilans wdrażania Wspólnej Koncepcji Przyszłości (WKP 2030) i zawiera przegląd wszystkich kluczowych działań w zakresie współpracy transgranicznej w dziedzinie gospodarki przestrzennej na polsko-niemieckim obszarze powiazań od momentu uchwalenia WKP 2030 w grudniu 2016 r. do zakończenia modelowego przedsięwzięcia ładu przestrzennego (MORO) „Zintegrowane planowanie w polsko-niemieckim obszarze powiazań”.

Detlef Herz (GL Berlin-Brandenburgia) i Nicole Zimmer (SMR) podczas części programu „Modelowe przedsięwzięcie ‘Zintegrowane planowanie w polsko-niemieckim obszarze powiązań’ – historia, wyniki i dalsze działania w regionach w kontekście wdrażania WKP 2030”. (© Henning Schacht)

Formułując tymczasową ocenę i zadania na przyszłość, **federalna minister Klara Geywitz** zaznaczyła znaczenie transgranicznej współpracy polsko-niemieckiej w integrującej się Europie. Podkreśliła wspólną odpowiedzialność za sprostanie wyzwaniom stojącym przed polsko-niemieckim obszarem powiązań.

Skutki zmian klimatycznych, demograficznych, strukturalnych oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii będą kształtować rozwój przestrzenny w nadchodzących latach. Modelowe przedsięwzięcie pokazuje w projektach, w jaki sposób rozwój regionów może być kształtowany przez gospodarkę przestrzenną, komunikację transgraniczną i współpracę, np. poprzez transgraniczny rozwój miast w Europejskim Dwumieście Słubice - Frankfurt nad Odrą lub poprzez transgraniczne dostosowanie rozkładów jazdy w transporcie kolejowym na Dolnym Śląsku i Górnych Łużycach.

Powiązania między miastami i gminami po obu stronach Odry i Nysy Łużyckiej są obecnie intensywne i ugruntowane, ale w wielu przypadkach zależą od zasobów ludzkich i wiedzy specjalistycznej w zakresie planowania i wdrażania. Celem modelowego przedsięwzięcia było

pogłębienie współpracy i wykorzystanie synergii w kierunku wspólnej kultury planowania i komunikacji, w skrócie: „Więcej razem zamiast obok siebie”.

„**Wspólna koncepcja przyszłości dla polsko-niemieckiego obszaru powiązań - Wizja 2030**” (**WKP 2030**), przyjęta w 2016 r. przez Komitet ds. Gospodarki Przestrzennej Polsko-Niemieckiej Komisji Rządowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej, jest kluczowym dokumentem w tym kontekście. Wizja 2030 przedstawia pozytywny i zachęcający obraz przyszłości obszaru powiązań i postrzega go jako obszar zrównoważonego wzrostu i motor rozwoju w sercu Europy, który promieniuje również na inne regiony.

**Wspólna Koncepcja Przyszłości dla polsko-niemieckiego obszaru powiązań –
Wizja 2030**

- I. Wykorzystanie zalet policentrycznej struktury osadniczej
- II. Poprawa połączeń transportowych
- III. Inwestowanie w ludzi
- IV. Promowanie trwałego i zrównoważonego wzrostu
- V. Zabezpieczanie podstaw dla wysokiej jakości życia

**Gemeinsames Zukunftskonzept für den deutsch-polnischen Verflechtungsraum –
Vision 2030**

- I. Die Vorteile der polyzentrischen Siedlungsstruktur nutzen
- II. Die verkehrlichen Verbindungen verbessern
- III. In die Menschen investieren
- IV. Nachhaltiges Wachstum fördern
- V. Die Grundlagen für eine hohe Lebensqualität sichern

MORO „Zintegrowane planowanie” – Konferencja podsumowująca – Berlin, 28 września 2023 r.

MORO „Integrierte Planung” – Abschlusskonferenz – Berlin, 28. September 2023

Slajd z podstawowej prezentacji konferencji podsumowującej na temat WKP 2030 i jej wdrażania w ramach przedsięwzięcia MORO „Zintegrowane Planowanie” (lata 2020-2023) oraz planowanego kolejnego MORO (od 2024 r.). (© INFRASTRUKTUR & UMWELT)

W związku z tym federalna minister Geywitz potwierdziła konieczność skoordynowanego planowania przestrzennego w celu opracowania transgranicznych zintegrowanych i zrównoważonych rozwiązań w regionach. Podkreśliła znaczenie praktycznych projektów, np. w międzygminnym planowaniu zaopatrzenia w energię ciepłą, które przyniosą bezpośrednie korzyści lokalnym mieszkańcom i bezpośrednio pokazują wartość współpracy na obszarze powiązań.

W odniesieniu do kolejnego, **planowanego od 2024 r. polsko-niemieckiego MORO** federalna minister zapowiedziała, że będzie się ono koncentrować na przyrodzie i środowisku, a w szczególności na wodzie – obszarze, który jest aktualny i bardzo istotny po obu stronach Odry i Nysy Łużyckiej w świetle wyzwań związanych ze zmianami klimatu.

Agnieszka Gintowt-Dziewałtowska (MFiPR) odpowiada na wystąpienie federalnej minister. (© Henning Schacht)

W odpowiedzi na wystąpienie pani ministra **Agnieszka Gintowt-Dziewałtowska** z **Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR)** po raz kolejny podkreśliła, że WKP 2030 ma wzorcowy wpływ na inne regiony przygraniczne w Polsce, szczególnie w związku z rozwojem polsko-ukraińskiego obszaru powiązań.

Drugi blok konferencji rozpoczął się w obecności federalnej minister. W **panelu tematycznym „Dwumiasta jako laboratoria współpracy”** przedstawiciele partnerów projektów Seelow, Kostrzyzna nad Odrą i Frankfurtu nad Odrą wraz z burmistrzem polskiej części Euromiasta Guben-Gubin omówili impulsy, jakie nadają dwumiasta i inne ściśle powiązane regiony jako laboratoria współpracy.

Kluczowym wnioskiem wszystkich współpracujących gmin i regionów jest to, że koordynacja rozwoju usług publicznych i infrastruktury, a także ich transgraniczne skoordynowane wykorzystanie mają znaczny potencjał dla obszaru powiązań, a w szczególności dla strefy bezpośredniego sąsiedztwa.

Agnieszka Żurawska-Tatała (Miasto Kostrzyn nad Odrą), Robert Nitz (Miasto Seelow), Sören Bollmann (Miasto Frankfurt nad Odrą), Bartłomiej Bartczak (Miasto Gubin) podczas panelu tematycznego „Dwumista jako laboratoria współpracy“ (© Henning Schacht)

Priorytety dalszej współpracy do 2030 r. określone przez przedstawicieli trzech par miast były zbieżne w wielu obszarach: efektywne wspólne wykorzystanie infrastruktury komunalnej i rozwój wspólnej infrastruktury technicznej (zwłaszcza w zakresie zaopatrzenia w wodę i oczyszczania ścieków), współpraca w zakresie edukacji (zwłaszcza w nauczaniu języka sąsiada), opieki zdrowotnej, służb ratowniczych i ochrony ludności, dalsza intensyfikacja koordynacji działań i zintegrowanego planowania, skoordynowany rozwój gospodarczy i wspólnie zorganizowany rynek pracy.

W zależności od lokalnych potrzeb, projektowanie wspólnych przestrzeni otwartych, rozwiązywanie problemów transportowych i tworzenie odpowiedniej infrastruktury również okazują się kluczowymi wyzwaniami. Wreszcie, nadal istnieje szereg przeszkód organizacyjnych dla współpracy w obszarze integracji, które nadal wymagają fundamentalnego i trwałego rozwiązania, takiego jak ułatwianie transgranicznych przepływów finansowych w celu finansowania transgranicznych usług transportu lokalnego.

Obecne wyzwania

- Wykorzystanie potencjału rozwojowego Dwumiaста nad rzeką – mimo że oczekiwany impuls w postaci „Centrum Przyszłości“ nie nastąpił
- Zmiany klimatyczne i inne kataklizmy - potrzebne skuteczne polsko-niemieckie zarządzanie kryzysowe
- W środku kryzysu demokracji i UE – coraz bardziej zróżnicowane społeczeństwo obywatelskie po obu stronach należy jeszcze intensywniej włączać w procesy zmian
- Quo vadis miasto? Duże budowle kontra otwarte przestrzenie ze zmiennymi funkcjami

Aktuelle Herausforderungen

- Entwicklungspotenzial der Doppelstadt am Fluss nutzen – obwohl der erhoffte Impuls durch das „Zukunftszentrum“ ausblieb
- Klimawandel und andere Katastrophen – effektives deutsch-polnisches Krisenmanagement erforderlich
- Mitten in der Krise der Demokratie und der EU – zunehmend diversere Zivilgesellschaft beider Seiten noch mehr in den Veränderungsprozessen mitnehmen
- Quo vadis Stadt? Große Bauwerke vs offene Räume mit wechselnden Funktionen

MORO „Zintegrowane planowanie“ – Konferencja podsumowująca – Berlin, 28 września 2023 r.

MORO „Integrierte Planung“ – Abschlusskonferenz – Berlin, 28. September 2023

Aktualne wyzwania stojące przed gminami w strefie bezpośredniego sąsiedztwa na przykładzie Frankfurtu nad Odrą - Słubic, slajd z podstawowej prezentacji konferencji podsumowującej. (© Miasto Frankfurt nad Odrą)

Kolejny, **drugi panel tematyczny** koncentrował się na **wyzwaniach związanych z zarządzaniem regionalnym** w czasach kryzysu. Omówiono nowe pomysły i impulsy do współpracy.

Aby móc efektywnie wykorzystać potencjał wspomniany w pierwszym panelu, który został dostrzeżony w rozwoju usług publicznych i infrastruktury oraz ich wspólnym użytkowaniu, prelegenci i paneliści stwierdzili, że transgraniczne zintegrowane planowanie i koordynacja muszą być dalej ulepszone, a przepisy tworzone, które oddają sprawiedliwość transgranicznym realiom na obszarze powiązań. Odnosi się to przede wszystkim do instrumentów prawnych, które umożliwiają wspólną eksploatację i transgraniczne finansowanie obiektów i infrastruktury. Jedynie Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej (EUWT) mogą być obecnie wykorzystywane jako wiążąca podstawa, o ile Europejski Mechanizm Transgraniczny (European Cross-Border Mechanism, ECBM) nie jest jeszcze dostępny jako „szczuplejszy” instrument na poziomie europejskim.

Dyskusja na drugim panelu tematycznym „Wyzwania w zakresie zarządzania regionalnego”, z udziałem Justyny Miłosz-Augustowskiej (Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie), dr Lukasa Iffländera (Stowarzyszenie Pasażerów PRO BAHN e. V.), Nancy Sauer (EUWT z o.o. Geopark Łuk Mużakowa) i Jana Schönfeldera (powiat Görlitz), moderowana przez Martina Reentsa (INFRASTRUKTUR & UMWELT). (© Christian Gering)

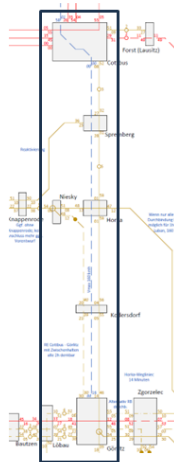
W tym kontekście **Nancy Sauer, dyrektor EUWT z o.o. Geopark Łuk Mużakowa**, opisała trzy warunki ramowe, które są niezbędne do pomyślnego utworzenia EUWT: a) bezwarunkowe wsparcie ze strony wszystkich szczebli politycznych, b) konkretne, spójne i jasno określone cele oraz c) bezkonfliktowa sytuacja wyjściowa. Wynika z tego jasno, że ta forma instytucjonalizacji zarządzania transgranicznego nie jest odpowiednia we wszystkich przypadkach i że elastyczne rozwiązania poniżej progu „twardej instytucjonalizacji” byłyby często lepiej dostosowane do pojawiających się wyzwań. Takie podejście jest stosowane na przykład w Transgranicznym Regionie Metropolitalnym Szczecina.

Na trójziemiu Saksonia-Polska-Czechy nadal trwa proces poszukiwania odpowiedniej struktury organizacyjnej. Zlecona przez powiat Görlitz „Ekspertyza naukowa dotycząca możliwej, prawnie wiążącej struktury pracy Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa” z Instytutu Nauk Komunalnych Uniwersytetu w Poczdamie (KWI) przedstawia cztery scenariusze przekształcenia Euroregionu Nysa w EUWT i formułuje zalecenia dotyczące działań dla dalszego procesu.

Projekt ITF DE-PL, który w dużej mierze opierał się na zaangażowaniu społeczeństwa obywatelskiego, jasno pokazał, że namacalną poprawę w obszarze transgranicznego kolejowego transportu pasażerskiego można, przy ograniczonych kosztach, osiągnąć poprzez skoordynowane podejście transgraniczne. Chęć eksperymentowania („trial and error”), profesjonalna wymiana wiedzy oraz uwzględnienie życzeń, sugestii i doświadczeń dostawców

i użytkowników w sektorze transportu należą do czynników sukcesu w identyfikowaniu wykonalnych rozwiązań.

Beispiel: Cottbus/Chósebus – Görlitz Przykład: Chociebuż – Görlitz

- Gut in Deutschlandtakt integrierbar
- Fernverkehrsdurchbindung
- Anschluss in Görlitz nach Wrocław
- 160 km/h ausreichend
- Fahrzeit Görlitz – Cottbus/Chósebus: 0:44 h
- Möglichkeit Integration mit dem deutschen Taktplan
- Angebot im Fernverkehr
- Umstieg in Görlitz Richtung Wrocław
- 160 km/h ausreichend
- Reisezeit Görlitz – Chósebus: 0:44 h

56

Slajd z podstawowej prezentacji konferencji podsumowującej: studium przypadku z projektu ITF DE-PL. (© Stowarzyszenie Pasażerów PRO BAHN e. V.)

Konferencja zakończyła się omówieniem **perspektywy kolejnego polsko-niemieckiego modelowego przedsięwzięcia ładu przestrzennego (MORO)** oraz **dyskusją na temat przyszłości WKP 2030**.

W odniesieniu do przyszłego rozwoju WKP 2030, **dr Maciej Zathey (IRT)** wygłosił przemówienie, w którym omówił możliwe kierunki i priorytety, które są ważne dla wspólnego rozwoju polsko-niemieckiego obszaru powiązań. Ponadto wymienił siedem wymagań, które należy spełnić w celu dalszego rozwoju które są cytowane w całości poniżej:

- *Wyobrażenie - posiadanie pomysłu na to, dokąd chcemy wspólnie zmierzać, nawet jeśli ramy prawne nie pozwalają na transgraniczne planowanie przestrzenne.*
- *Wzajemne powiązania - Rozwijanie powiązań ponad barierami i granicami, tworzenie stabilnych relacji międzyludzkich i międzyinstytucjonalnych.*
- *Zaufanie - zaufanie jest niezbędnym warunkiem wstępnym i obszarem o wysokiej wrażliwości. Nie możemy go zdradzić.*
- *Zrozumienie i pojmowanie - Powinniśmy nie tylko pojmować, ale także rozumieć i ogarniać złożoność współpracy.*
- *Odpowiedzialność - branie odpowiedzialności za nasze działania tu i teraz, ale także w odniesieniu do przyszłych pokoleń.*
- *Zarządzanie - Procesy współpracy muszą być moderowane i wspierane.*

- *Bycie lekko szajbniętym lub zakochanym - Bez emocji i pewnej dozy szaleństwa nie da się realizować zadań wymagających cierpliwości i poświęcenia.*

*Dr. Maciej Zathey, Leiter des Instituts für territoriale Entwicklung (IRT) in Breslau.
(© Henning Schacht)*

Po przemówieniu otwierającym, dyskusja skupiła się na wpływie agresywnej polityki zagranicznej Rosji, a w szczególności wojny napastniczej przeciwko Ukrainie, na polsko-niemiecką współpracę w zakresie gospodarki przestrzennej i implikacje geopolityczne w odniesieniu do rozwoju infrastruktury transportowej. Kilku uczestników dyskusji wezwało do silniejszego skoncentrowania współpracy na kwestiach dostępności transportowej.

Przedstawicielki Brandenburgii poinformowały o wkładzie kraju związkowego w realizację WKP 2030, w tym o zaplanowanym przeglądzie śródkresowym Strategii Sąsiedztwa Polska-Brandenburgia, z uwzględnieniem planowania specjalistycznego, oraz o Koncepcji wielojęzyczności dla Brandenburgii. Omówiono również zaplanowane działania w ramach Grupy Roboczej ds. Wdrażania WKP 2030, w tym wymianę danych i monitoring Interregu.

Dr Maciej Zathey podsumował, że aktualizacja WKP 2030 byłaby szczególnie przydatna w niektórych podobszarach, podczas gdy większość jej stwierdzeń z 2016 r. powinna być nadal aktualna.

Dr Daniel Meltzian (BMWSB) podkreślił potrzebę uczynienia WKP 2030 jeszcze bardziej znaną. W ewentualnej aktualizacji należy kontynuować prace nad istniejącymi obszarami działania, ponieważ wszystkie z nich okazały się istotne. Jednak w kontekście globalnych wyzwań wymagane są również ukierunkowane uzupełnienia, np. w obszarach energii, klimatu i geopolityki. Należy również zwrócić większą uwagę na sposoby wdrażania i znaczenie WKP 2030 dla nadchodzącego okresu finansowania UE 2028+, aby zwiększyć znaczenie tego dokumentu dla polityk specjalnych. Bardzo istotne pozostają również tworzenie sieci z innymi działaniami i koordynacja z innymi strategiami.

Jens Kurnol (BBSR) i dr Daniel Meltzian (BMWSB). (© Henning Schacht)

Dr Meltzian podziękował wszystkim uczestnikom za ożywioną dyskusję i zaprosił ich do korzystania z Polsko-Niemieckiego Portalu Gospodarki Przestrzennej www.kooperacja-bez-granic.pl / www.kooperation-ohne-grenzen.de w celu współpracy i wymiany informacji. Ministerstwo BMWSB, instytut BBSR i asystent naukowy projektu MORO, biuro INFRASTRUKTUR & UMWELT, z przyjemnością udzielą niezbędnego wsparcia.

Uczestnicy konferencji w rozmowie z federalną minister Klarą Geywitz przed Domem im. Ernsta Reutera. (© Henning Schacht)

Strona konferencji podsumowującej MORO w Polsko-Niemieckim Portalu Gospodarki Przestrzennej

<https://www.kooperation-ohne-grenzen.de/pl/moro-zintegrowane-planowanie/konferencja-podsumowujaca-moro-zintegrowane-planowanie/>

Wiadomość „Konferencja podsumowująca nt. gospodarki przestrzennej w polsko-niemieckim obszarze powiązań“

<https://www.kooperation-ohne-grenzen.de/pl/konferencja-podsumowujaca-nt-gospodarki-przestrzennej-w-polsko-niemieckim-obszarze-powiazan/>

[Niemiecka wersja niniejszej dokumentacji](#)